

ئەو بابەتەى كە كر دوومانەتە كوردى.. برىتییە لە
پیشەكییەكەى- دانیاڵ لادنسكى و دوو نمونەى شیعەرى
و چەند بەشێكى ئەو بابەتەى كە هنرى س. میندلین لە
كۆتایی دیوانى (گویم لە قاقای یەزدان بوو- Heard
God laughing) ى حافزى شیرازى-دا؛ سەبارەت بە
ژیانى بلاوى كردۆتەو.

رەنگە بكەوینە هەلەو، گەر بلێین؛ (دانیاڵ
لادنسكى)، وەرگێرى دیوانەكەى، چونكە هەر وەك خۆى،
لە پیشەكى دیوانەكەدا ئاماژەى بۆ دەكات؛ شیعەرەكانى
حافزى لە ئینگلیزىیەو كردۆتە ئینگلیزى. هەربۆیە
دەشیت بلێین، داپرشتۆتەو.

رەنگە ئەزموونىكى لەو چەشنە، سەپرو سەمەرە بێتە
پیش چاومان؟! بەلام كاتێك كە پیشەكییەكەى-
لادنسكى- دەخوینینەو.. دەگەینە ئەو دەرئەنجامەى؛ كە
ئەو عاشقیكى عەودالى، دنیای رەها و جوانى حافزەو
ئىدى هیندەى پێى كرابیت.. هەولێ خستەرووى ئەو
دنیایەى داو.

وەرگێر

ئازادكردنى رۆحى حافز

ن: دانیاڵ لادنسكى

بەیانىیەكى زوو، لە كاتێكدا كە لەناوچەى مەهرازادى
نیوهرآستى هندستاندا، پىاسەم دەكرد و بەنیو ریتگایەكى
هەردوو لاتەنراو بە دارو درەختدا، گوزەرم دەكرد. پرپارم
دا، كە بكەومە كاركردن.. لەسەر خۆدى حافز و
دەقەكانى.

لە حزوورى حافزى شیرازیدا

لە توركییەو: یوسف عەزەددین
(ئوسترالىا)

ناوچه‌ی مه‌هرازا، ده‌که‌وئته قه‌راغ شاری ته‌همادا
 دانگه‌ر. شایه‌نی باسیشه، که (ئاواتار مه‌ه‌ربا‌با)ی،
 رتیه‌ری رۆ‌حی هیندییه‌کان، تا دوا هه‌ناسه‌ی ژیا‌نی،
 له‌ناوچه‌ی (مه‌ه‌رازا)دا، ژیا‌نی برده‌سه‌ر.
 ئە‌و به‌یا‌نییه، له‌گه‌ل یه‌ک‌یک له‌ موریده‌کانی
 (ئاواتار)دا، که‌وتمه‌ گف‌تو‌گۆ و باس‌کردنی (رۆ‌می)
 شاعیر. که‌ دیا‌ره یه‌ک‌یک بو‌وه له‌و شاعیره‌ فارسانه‌ی،
 که‌ ده‌م‌یک سا‌ل له‌مه‌وپیش، ژیا‌وه.

به‌پیتی ئە‌و پرۆ‌گرامه‌ زۆ‌ر جوان و نا‌وازه‌یه‌ی، که‌ پیش‌تر
 پیکه‌وه، ده‌رحه‌ق به‌ شیع‌ره‌کانی (رۆ‌می) بینیبو‌ومان.
 شیع‌ره‌ وه‌رگیت‌رداوه‌کانی (رۆ‌می)، زۆ‌ر له‌وانه‌ی حاف‌ز
 تۆ‌که‌مه‌تر و جوان‌تر ده‌هاتنه‌ پیش چا‌وم.
 گوتم: «بۆ‌ ده‌بیت، (ئاواتار مه‌ه‌ربا‌با).. شیع‌ره‌کانی
 (حاف‌ز)ی له‌ شیع‌ره‌کانی (رۆ‌می)، پێ‌ جوان‌تر و مه‌زن‌تر
 بیت، له‌ کاتیک‌دا شیع‌ره‌ وه‌رگیت‌راوه‌کانی رۆ‌می، بۆ‌ سه‌ر
 زمان‌ی ئینگلیزی.. زۆ‌ر له‌و شیع‌ره‌کانی حاف‌ز جوان‌تر دیت‌ه
 پیش چا‌و، که‌ کراوه‌ته ئینگلیزی.»
 ها‌ورپیکه‌م له‌ وه‌لام‌دا گوتی:

«مه‌ه‌ر با‌با، پیتی وایه‌ که‌ تا ئیستا هیچ که‌س‌یک
 نه‌یتوانیوه، به‌ جوان‌ی شیع‌ره‌کانی حاف‌ز وه‌رگیت‌رت.»
 هه‌رکه‌ ها‌ورپیکه‌م، وای گوتم؛ به‌شپوه‌یه‌ک که‌ بۆ‌ خو‌شم
 سه‌رسام بو‌وم. گوتم: «ده‌توانم وه‌ک پتیبوست، وه‌ربان
 بگیت‌رم.»

گه‌رچی نه‌ ئە‌وکاته‌ فارسی‌م ده‌زانی و نه‌ ئیستاش،
 به‌لام هه‌ر چۆ‌نیک بو‌و، که‌وتمه‌ ویزه‌ی هه‌موو ئە‌و
 شیع‌ره‌کانی حاف‌ز، که‌ پیش‌تر کرابو‌ونه ئینگلیزی. هه‌ر
 له‌وانیسه‌وه ئە‌وه‌ی ئیستام هه‌له‌هینجا.

خو‌ینه‌ری زمان‌ی ئینگلیزی، سه‌دان سا‌له به‌ عه‌زه‌رتی
 چیژ وه‌رگرتنه له‌ شیع‌ره‌کانی حاف‌ز؛ به‌لام به‌ حوکمی ئە‌و
 وه‌رگیت‌رانه‌ حه‌رفیه‌که‌ بۆ‌ شیع‌ره‌کان کراوه، نا‌کریت خو‌ینه‌ر
 چیژیان لێ‌ وه‌رگرت. شایه‌نی باسیشه، که‌ وه‌ک
 فارسییه‌که‌ی، وه‌زن و قافیه‌شی بۆ‌ دا‌راوه. هه‌ر بۆ‌یه
 له‌پینا‌و پاراستنی فۆ‌رمالیته‌ی شیع‌ره‌کان، وه‌رگیت‌ره‌کان؛
 رۆ‌حی شیع‌ری حاف‌زبان، مه‌حکومی مه‌رگ و له‌ناوچوون
 کردووه.

له‌کاتیک‌دا، رۆ‌حی شیع‌ری، شیع‌ره‌کانی؛ لێ‌وانلیتیه له
 به‌زه‌یی و جومبوش و زه‌وق و قاقای پیکه‌نین. پره له
 خو‌شه‌ویستییه‌کی عاشقانه‌ی گرگرتووه.
 حاف‌ز به‌ چا‌وپیکی پر سه‌رسامی و ته‌عه‌جوبه‌وه.
 ده‌روانیته‌ یه‌زدانی خو‌لقینه‌ری که‌ون و کائینات و
 شیع‌ره‌کانی پر له‌و چه‌شن و ته‌رزه‌ تیروانینه.

هه‌ر بۆ‌یه، ویستم به‌پیتی پتیبودانگه‌کان و مه‌ودا‌کانی
 زمان‌ی ئینگلیزی. کار له‌سه‌ر ره‌ها‌کردنی ئە‌و رۆ‌حه
 شیع‌رییه بکه‌م.

زیات‌ر شیع‌ره‌کانی حاف‌ز، سۆ‌ناتای کورتن. سه‌باره‌ت به
 ژماره‌ی شیع‌ره‌کانی، که‌ له‌لایه‌ن پسپۆ‌رانه‌وه ساغ
 کراوه‌ته‌وه، نزیکه‌ی (۸۰۰) شیع‌ریکه، گه‌رچی هیش‌تاکه
 نا‌کوکی له‌نی‌وانی‌اندا هه‌یه، ده‌رحه‌ق به‌ ژماره‌ی
 شیع‌ره‌کانی.

به‌ویتییه ده‌بینین؛ که‌ شیع‌ره‌کانی زۆ‌رکه‌من.. به‌ تابه‌ت
 ئە‌گه‌ر به‌راوردیان بکه‌ین، له‌گه‌ل شیع‌ره‌کانی (رۆ‌می).
 ئاشکرا‌یه که‌ زمان‌ی فارسی، زمان‌یکی لاستیکی و
 شیا‌و به‌گۆ‌رانه؛ له‌ رووی ما‌ناوه. هه‌ر بۆ‌یه بۆ‌ هه‌ر
 شیع‌ریکی حاف‌ز، ده‌کریت چه‌ند خو‌تندنه‌وه‌یه‌کی بۆ‌ بکریت
 و له‌ زۆ‌ر رووه‌وه تاوتوو بکریت.

هه‌روه‌ک ها‌ورپێ‌ فارسی زانه‌کانم ده‌لێ‌ن، زۆ‌ر له‌و
 وشانه‌ی که‌ حاف‌ز له‌ شیع‌ره‌کانیدا به‌کاری هیناون. زیاد له
 حه‌وت، هه‌شت و اتایان هه‌یه. هه‌ر بۆ‌یه ده‌کریت، هه‌مان
 کوپله‌ شیع‌ریکی دبا‌ریکراو.. به‌ چه‌ند شپوه‌یه‌کی له
 یه‌ک‌تر جیا، وه‌رگیت‌ردیت و هه‌ر وه‌رگیت‌رانیکی‌شی به
 راست بزانیت.

پاش خو‌تندنه‌وه‌ی سه‌رحه‌م وه‌رگیت‌رانه جیا‌جیا‌کانی
 شیع‌ره‌کانی حاف‌ز. هه‌مان شتم بینیه‌وه. هه‌ر کوپله‌یه‌ک
 له‌ شیع‌ره‌کانی حاف‌ز، چه‌ندان شیع‌ری سه‌ربه‌خۆ‌ی لێ‌
 هه‌له‌هینجرت. که‌ هه‌ر یه‌ک‌یکیان ره‌نگدانه‌وه‌ی، تاکه
 و اتایه‌کی کوپله‌که‌یه.

هه‌ر بۆ‌یه ده‌کریت، به‌پیتی وه‌رگیت‌رانه جیا‌جیا‌کان،
 شیع‌ره‌کانی تاوتوو و شیکا‌ری بکه‌ین. تاوتوو کردنی
 ده‌قیکی ئە‌ده‌بی، چ به‌واتای سوود و که‌لک لێ‌ وه‌رگرتن
 و خستنه‌گه‌ر و زیندوو‌کردنه‌وه‌ی دیت. چ به‌واتای ته‌سلیم
 بو‌ونمان دیت. که‌ دیا‌ره له‌وکاته‌دا، ده‌کریت هه‌ست به
 رۆ‌حی شیع‌ره‌که بکه‌ین و خو‌مان بده‌ینه‌ ده‌م پێ‌شه‌نگی
 شه‌پۆ‌له‌کانی.

ئە‌و شیع‌ره‌کانی که‌ لێ‌رده‌دا وه‌رم گیت‌راون، گه‌ر وشه به
 وشه و ده‌قاوده‌ق له‌گه‌ل ئە‌سلی شیع‌ره‌کانی حاف‌زدا
 به‌راورد بکرێ‌. نا‌کریت بلتیم وه‌رمگیت‌راوه پێ‌شم وایه له
 رووی ته‌کنیکی و زانستی‌شه‌وه، شیا‌و و راست
 وه‌رنه‌گیت‌رداوبیت. گه‌رچی حه‌ز ده‌که‌م به‌ راستی وه‌رم
 گیت‌راییت، به‌لام هینده‌ ده‌زانم، که‌ راستگۆ‌ بو‌وم؛ ده‌رحه‌ق
 به‌ به‌رجه‌سته‌کردن و خستنه‌ رووی رۆ‌حی خوا‌ه‌ندانه‌ی
 شاعیر.

ئە‌و ده‌قه‌ی که‌ به‌شپوه‌یه‌کی سه‌ره‌کی له‌ وه‌رگیت‌رانی

شعره‌کانی حافظدا، پشتم پی به‌ست. وەرگێرانه ئینگلیزییه‌که‌ی (ویلتییرفۆرس کلارک) بوو. که له سالی ۱۸۹۱دا چاپی کردوو.

ئهمه جگه له سوود وەرگرتن، له دوا چاپی نوێی شیعره‌کانی حافظ. که له دوو توپی کتیبیککی (۱۰۱۱) لاپه‌رده‌دا، له ئیران چاپ کراوه. کهم تا زۆریش سوودم له وەرگێرانه‌کانی دیکه‌ش وەرگرتوو.

شایه‌نی باسیشه، که به‌بێ هاریکاری و کۆمه‌کی ئوستاد (مه‌هر بابا)؛ مه‌حال بوو، بتوانم کاریکی ئاوا به‌جێ به‌یتم.

ده‌کریت بلێم، هه‌موو ئهو جوانی و قاقا و جازیبیه‌ت و راستییه‌ی که له وەرگێرانه‌که‌دا، ده‌که‌وتیه‌ پێش چاوتان و هه‌ستی پێ ده‌که‌ن. دیارییه‌کی زاتی ئه‌وه؛ بۆ من.

که‌میک و هه‌ناگا به‌وه

که‌میک و هه‌ناگا به‌وه

هه‌تا هه‌تایه؛

پتویست ناکات.

ته‌نها، نه‌ئیتستا...

یه‌ک هه‌نگاو، به‌نیودامینی کراسه نهرمه‌که‌ی ئاسماندا

نه‌ک هه‌ر به‌سه؛ به‌لکو زۆریشه.

حافظ،

که‌میک و هه‌ناگا به‌وه

ئه‌قینی راسته‌قینه، ته‌نها یه‌ک ده‌قیقه ده‌خایه‌نی

نه‌ک هه‌ر به‌سه؛ به‌لکو به‌شی رۆژانیکیش ده‌کات.

جێ به‌یته،

هه‌موو ئهو رێچکه‌ فیلارییه‌ی

که له پیتاوا ناسینی ئه‌ودا، چیت کردوو.

چونکه هه‌ر یه‌که‌یان،

به‌لقه‌ دارێکی به‌هار ده‌چن..

که به‌ستبیتی.

زۆر،

زۆر له دوور ده‌میتنه‌وه..

دوور له تیشکی یه‌زدانیی ه‌اوین.

وه‌ناگا به‌وه گیانم،

به‌به‌زیی به.

وه‌ ناگابه‌وه، به‌رامبه‌ر دلت..

هه‌لیگره و بیبه‌ره نیو ده‌غله فراوانه‌کانی تیشک.

جیتی به‌یته، هه‌ناسه‌ بدات

بلتی:

«ئه‌قین»

هه‌مدیسان باله‌کانم به‌ره‌وه و

هه‌لمسیتنه..

له‌ نزیکه‌وه هه‌لمسیتنه..

بلتی، به‌ مانگ و خۆر..

بلتی، به‌ دۆسته‌ خۆشه‌ویسته‌که‌مان؛

خۆشه‌ویستم، هه‌ر ئیتستا هه‌لت ده‌سیتم

وه‌ک به‌لێتم پێ دای

بۆ ئه‌و، سه‌ما جوانه

ئه‌و شته‌ی که به‌چاو نابینریت

جاریکیان، له‌ ئوستاده‌که‌ی خۆمم.. پرسی

چییه، فه‌رقی نیوان..

من و تو

گوته‌ی؛

حافظ، ته‌نها هیتنه‌یه؛

گه‌ر ره‌وتیک هه‌یوانی کتیی

بیتته‌ نیو مالی تو و

خۆیان بده‌ن، له‌ کاسه‌ به‌تاله‌کانی ده‌رۆزه‌بییمان

نارژیت؛ ته‌نها یه‌ک دلنیش

له‌ کاسه‌ی تو.

ئه‌وه‌ی که به‌ چاویش نابینریت،

ئه‌وه‌یه‌ که یه‌زدان له‌ کاسه‌که‌ی منی ناوه..

گه‌ر به‌رژیت، کاسه‌م

ده‌بات هه‌موو دنیا

سیلاوی ناو.

ژیانی حافظ

ن: هنری س. میندلین

هه‌رچه‌نده‌ حافظ، یه‌کێکه‌ له‌ شاعیره‌ ناسراوه‌کانی

رۆژه‌لات، به‌لام سه‌باره‌ت به‌سه‌رگوزشته‌ی ژبانی؛

زانیارییه‌کی راست و دروستمان له‌به‌رده‌ستدا نییه.

ته‌نانه‌ت به‌ ته‌واویش، رۆژی له‌ دایک بوون و مردنی،

ساغ نه‌کراوه‌ته‌وه. رهنه‌گه‌ له‌ سالی ۱۳۳۰ز، له‌ دایک

بووبیت و له‌ سالی ۱۳۸۸دا، کۆچی دوایی کردیت. که

له‌ سالی له‌ دایک بوون و مردنی (جیۆفیری چاوسیر)ه‌وه

نزیکه‌ که‌ دیاره (جیۆفیری)، به‌ یه‌که‌مین که‌له‌ شاعیریکی

ده‌ناسریت، که‌ به‌زمانی ئینگلیزی شیعی نووسیوه.

حافظ، ناوی (شه‌مسه‌دین محه‌مه‌د)ه‌ و هه‌رکه‌ ده‌ستی

داوه‌ته‌ شیعرنووسین، نازناوی (حافظ)ی به‌کاره‌یتاوه. پێ

ده‌چیت، پاش خه‌تم کردن و ئه‌زبه‌رکردنی قورئان، ئه‌و

نازناوهی به خوږهوا بینیبیت.

پاش پروخانی دهسهلاتی مهغول و ته تهرهکان.. له شاری شیراز، چاوی به دنیا هله پیناوه و زوریه ی ژیانی، له و شاره پر له باخچه یه دا، بردوته سهر. حافظ له دهسپتکی ژیانیدا؛ ژیانیتکی ناسوده و سانای بردوته سهر. یه کیتک بووه، له سځ کوری خانه واده یه کی هه ژار و نه دار. بابی حافظ خه لووز فروش بووه. حافظ، هه به مندالی و پاش مردنی باوکی، ناچار بووه که له فرنیچکا، دهست به کارکردن بکات، به لام کولی نه داوه و به به شپک له و پاره یه ی که چنگی که وتووه.. چوته مه درسه و وانه ی قورئان و تیولوزیک و گرامهر و ماتماتیک و ناسترؤنومی خویندووه. جگه له فیروونی خهت خوږی، که له و سهرده مه دا، به هوئی نه بوونی چاپخانه وه، رولیککی زور گه وری بینیه.

خهت خوږی، له و سهرده مه دا، زیاتر وهک په یامبکی یه زدانی سهیرکراوه، بو نووسینه وه ی قورئان. به و حوکمه ی، که به پتی یاسا و دهستوره ناینیه کان، وینه کیشان قه دهغه بووه، هه موو جوړه ورده کاری و هونه ریک له خهت خوږیدا، به کاره پترووه و تا بلتی برهوی پچ دراوه. شایه نی باسیشه، که پتوبسته بزاین، حافظ له خهت خوږیدا، تا بلتی به سه لیکه و پروفیشنال بووه.

له ئیراند اشیر وهک چون ئوپیرای ئیتالی، له ئیتالیدا پیگه و دنگه ی میلی هه یه. ناوا پیگه و پایه ی هه یه. له ئیراندا مروکانی هه رچین و توپتیک، دهرحق به و شیعر و شاعیرانه ی، که ده یانه ویت؛ گفتوگو و ده مه ته پتی له سهر ساز ده کن. هه میشه له ئاخافتنه کانی روژانه شیاندا، نامار ه یان پچ ده دن و به نمونه ده یانه پتینه وه.

له و سهرده مه دا، که حافظ تپیدا ده ژیا.. زور گرنگی به شیعر ده درا. به راده یه که هه ردهم بو نیو مه جلیسی میر و شازاده و دهسه لاتداران، گاز ده کران. نه گهر یه کیتک له دهسه لاتداران، سه رسامی خوئی به شیعی شاعیریک دهربری پایه و پتی جوان پایه.. فه رمانی ده کرد، که هپنده ی کیشی شاعیره که، زپری پچ ببه خشریت و خهلات بکرت.

حافظ هه له مندالییه وه خولیای شیعر بووه و تا بلتی به هره مه ند بووه؛ دهرحق به هه ر باه تیک که ویستبای بینوسیت. هه ر نه مه شه بوته هوئی نه وه ی، که له تمه نی بیست سالیدا، له سه رپاکی شیرازدا بناسریت. ئیدی له و تمه نه وه، بووه یه کیتک له و شاعیرانه ی که هه ردهم

له لایه ن دهسه لاتدارانه وه، بانگ ده کرایه نیو مه جلیسان. به پشتگیری نه وانیش توانی مه درسه یه ک بکاته وه و خوږی وهک ئوستادیک، وانه ی تپدا بلتته وه.

به لام دیاره به و پتیه ی، که شیعره کانی له گهل قه ناعهت و رهوتی ئایینی نه و ده مه دا نه ده گونجا. جار جاره ده بووه مایه ی دهرده سه ری بوئی و ناوی ده خرایه لیسته ی ره شه وه. زور جار له مه درسه که ی دوور ده خرایه وه و ریکه ی پچ نه ده درا که له مه جلیسی نیو کوږشکی دهسه لاتداراندا تاماده بیت.

له وکاتانه دا ناچار ده بوو، که کاربکات. تا برپوی خوئی و خیزانه که ی دابین بکات. شایه نی باسیشه، ته نیا کاریک که به و ده کرا. به کاره پتانی توانا و سه لیکه ی هونه ربیانه ی بوو، له خهت خوږیدا.

به درپزایی ژیانیشی ته نیا یه ک جار له شیراز، شار به ده کرا. پاش گوړانی دهسه لات له شیرازدا و هاتنه سهر حوکمی دهسه لاتداریککی نوئی؛ توانی بگه رپتته وه.

که تمه نی گه یشته چل سال، سه رها کوره که ی و دواتر ژنه که ی، کوچی دوا بیان کرد. ئیدی له و کاته وه، به ته نیا ژیانی برده سهر و زوریک له شیعره پر سه سه ته کانی، ره نگدانه وه ی مه رگی نه وانی پتیه دیاره.

له تمه نی شهست سالیدا، به ته وای ناو و ناوبانگی، له زور شوپندا دنگی دایه وه و له هه موو لایه که وه موریدانی روویان تی کرد؛ که هه ردهم وانه ی پچ ده گوتنه وه و رینمایی ده کردن.

له هفتا سالیدا، به بیده نگی سه ری نایه وه و دنیای جی هیشت. موریده کانی له ژپرتنه و دره خته دا ناشتبان، که به دهستی خوئی له نیو جوانترین باخچه یه کدا، دلی پتی ده کرایه وه، رواند بووی.

پاش مه رگی و به درپزایی پتچ سه د سال.. شوین مه زاری حافظ و سیبه ری دره خته که ی، بووه جیکه ی سه سانه وه ی هه زاران که س، که به رده وام ده چورنه زیاره تی.

به لام به داخه وه، له سه ره تای چاخی بیسته مه دا.. ته نیا شوپنه واری گوړه که ی مابووه.. نه وه بوو له سالی ۱۹۲۵د، حکومتی ئیران رپستوره ی گوړه که ی حافظی کرد و باخچه که شی چاک و نوئی کرده وه. دیاره پاره ی چاک کردن و هه لبه ستنی گوړه که و نوئی کردنه وه ی باخچه که.. له لایه نی (مه هرابا) ی رپسه ری روچی هیندییه کانه وه، درایه حکومتی ئیرانی.

(مه هرابا) زور جار، به دپره شیعییه کانی حافظ.. قسه و ئاخافتنه کانی خوئی توکمه و پته وتر ده کرد و ده یکرده

مایه‌ی پروونکردنه‌وه‌ی ئه‌وه‌ی که ده‌یویست. (مه‌هریابا) ده‌یگوت: «شيعره‌کانی حافز، ده‌چنه‌وه‌ سهر ئه‌و رېنگه‌یه‌ی که رۆح‌گه‌رابی پېداگوزهر ده‌کات؛ به‌سه‌رجه‌م نه‌یتی و په‌نه‌انه‌کانیسه‌وه». ئاشکرایه که هه‌موو گوتاره مه‌عنه‌وییه‌کان، بناغه و بنه‌مایان عیشقه.

حافز، ههر له گه‌نجیسه‌وه بۆته موریدی یه‌کێک له مه‌دره‌سه‌کانی سۆفیگه‌ریتی و مستیک. تا دواتر بۆ خویشی بۆته ئوستادی ئه‌و رېچکه‌یه. شيعره‌کانی رهنگدانه‌وه‌یه‌کی کلاسیکیانه‌ی سۆفیزمه، که له‌سهر بناغه‌ی تاکه‌ره‌وانه‌ی، وابه‌سته‌گی خود و یه‌زدان دامه‌زراوه.

به‌شپۆیه‌کی گشتی، له رۆژئاوادا.. مستیک و سۆفیگه‌ریتی، به‌بالیکی ئایینی ئیسلام ده‌زانریت. که به‌پیتی شوین و جیگا جیاجیاکان، ناو و شپۆیه‌ی جودا له خۆی ده‌گریت، به‌لام ئاشکرایه، ههر له‌سه‌رده‌می گریکه‌کانه‌وه، چه‌شن و شپۆیه‌ی مستیک و سۆفیتی.. له ئارادا بووه. که وابه‌سته‌ی مه‌دره‌سه‌ی (سۆفیا - So-phia) بووه و به (پیتاگۆر Pitagor) و (پلاتۆ Plato) ناسراون.

له‌سه‌رده‌می عیسا‌شدا، به‌ئسه‌نی و گنۆستیکه‌کان ناوبراون.

سۆفیزم، له ئیسلامدا به‌واتای بېگه‌ردی و پاک‌ی رۆح و ده‌روون دیت. موریده‌کانی (صوف) یان له‌به‌رکردوه و ههر له‌وه‌شه‌وه، سۆفیبان پێ گوتراوه.

له‌نیوان سالانی ۸۰۰ - ۱۴۰۰ز سه‌دان مه‌دره‌سه‌ی سۆفیگه‌ریتی کراوه‌ته‌وه. ههر بۆ نمونه‌ش، ده‌کریت نامازه به‌مه‌دره‌سه‌کانی (رۆمی و ئیبن‌عه‌ره‌بی) بده‌ین، وه‌ک پېشه‌نگی مه‌دره‌سه‌کانی سۆفیگه‌ریتی.

ئاشکرایه که جیاوازی له‌نیوان مه‌دره‌سه و ریتبازه‌کانی سۆفیگه‌ریتیدا، به‌راشکاو‌ی ده‌بیریت. له‌کاتی‌کدا ریتبازیکیان، گـرـنـگی به (میتدیتاسیۆن - Meditasyon) ده‌دات له سۆفیزمدا. ریتبازیک‌ی دیکه‌یان، کارکردن و خزمه‌تکردنی بێ به‌رامبه‌ر ده‌خاته روو. و اتا ده‌بیت له‌م دنیا‌یه‌دا بێ هیچ داواکاری و ته‌له‌بیک؛ خزمه‌ت بکه‌ین.

هه‌ندیک‌یشیان، خواپه‌رستی و عیباده‌ت ده‌که‌نه به‌ردی بناغه‌ی سۆفیگه‌ریتی و له‌ریتی سه‌ما و گۆزانی و شيعره‌وه.. ده‌یانه‌ویت، عیشقی ئیلاهی بالا و به‌رجه‌سته بکه‌ن.

به‌وپێیه‌ی که شيعره‌کانی حافز، له‌م بواره‌دا پېشه‌نگه.

موریدانی ئه‌م ته‌ریقه‌ته، گرنگییه‌کی تایبه‌ت به شيعره‌کانی حافز ده‌ده‌ن.

تییینی:

(دانیاڵ لادنسکی - Daniel Ladinsky) له‌سالی ۱۹۴۸ له (میسۆری - ولاته یه‌کگرتوه‌کانی ئه‌مریکا) چاوی به دنیا هه‌له‌ته‌ناوه. ههر له هه‌ره‌تی گه‌نجیتیییه‌وه، سه‌ودای گه‌ران و سه‌فه‌رکردن بووه... ئه‌و بۆشاییه رۆحیییه‌ی که له‌نیو خۆیدا، هه‌ستی پێکردوه؛ له هیندستاندا پرپۆته‌وه ههر ئه‌مه‌ش وای لێکردوه، که شه‌ش سالی ته‌مه‌نی له‌وتیدا به‌ریتته به‌ر. له‌وئ بۆته هاو‌رپتی ماندیلی، که یه‌کێک بووه له‌ موریدانی (مه‌هر بابا). له ئه‌نجامی مانه‌وه‌ی، له‌گه‌ل ماندیلیدا.. زانیاری ده‌رباره‌ی حافیزی شیرازی، وه‌جنگ که‌وتوه. که دیاره یه‌کێک بووه، له‌و شاعیرانه‌ی که (مه‌هریابا) زۆر پیتی سه‌رسام بووه. لادنسکی له‌و ده‌مه‌وه، ده‌ستی داوه‌ته تۆژینه‌وه و شیکارکردنی شيعره‌کانی حافز له ئیستا‌شدا، له‌باشووری کارۆلینا نیسته‌جییه و ههر به‌رده‌وامیسه، له‌ تۆژینه‌وه و لیکۆلینه‌وه سه‌باره‌ت به‌ دنیا‌ی رۆحی خودی حافز و شيعره‌کانی.

سه‌رچاوه:

{Tanri'in Kahkahasini Duydum} "Ha-fizdan ASK Siirleri" Daniel Ladinsky.. 2005. MiA yayinlari' is TANBUL.

سه‌رنج:

دیوانی (گوتیم له قاقای یه‌زدان بوو - Heard God Laughing) ی حافیزی شیرازی. به‌سه‌ر په‌رشتی (پانشا نیرشانۆ - Pantha Nirvano) و له‌لایه‌ن (نایشه‌گورۆل - Ayse Gurol) وه، له نینگلیزییه‌وه، کراوه‌ته‌ تورکی. ده‌زگای چاپ و بلاوکردنه‌وه‌ی (MiA)، سالی ۲۰۰۵ چاپ و بلاوی کردۆته‌وه.